

Raadsvergadering d.d. 18 juni 2026

Aan de raad,

Onderwerp

Onderzoek Rekenkamer Gemert-Bakel en Laarbeek: Inwonersparticipatie in Laarbeek

Portefeuillehouder

Monika Slaets-Sonneveldt

Beslispunten

1. De conclusies van de Rekenkamer Gemert-Bakel en Laarbeek in het rapport Inwonersparticipatie in Laarbeek te onderschrijven;
2. De aanbevelingen uit het rapport over te nemen en het college te verzoeken de voorbereiding hiervan ter hand te nemen:
 - a. Stel een algemene participatienota en participatieverordening vast waarin uitgangspunten, rollen en verantwoordelijkheden van raad, college, ambtelijke organisatie en inwoners helder worden vastgelegd. Dit kader moet ruimte bieden voor maatwerk per traject maar tegelijkertijd basisrichtlijnen verschaffen;
 - b. Toon aan inwoners belangstelling voor hun participatie(mogelijkheden) en de opbrengsten daarvan en laat aan betrokkenen zien hoe dit zijn doorwerking heeft gehad in de uiteindelijke besluitvorming;
 - c. Zorg als raad ervoor dat, bij elk beleidsissue waarbij de raad de primair verantwoordelijke is voor de besluitvorming, voorafgaand aan de beleidsontwikkeling ervan de raad de spelregels voor de inwonersparticipatie vaststelt;
 - d. Stimuleer actieve raadsbetrokkenheid in het gehele proces: beperk als raad en raadslid je betrokkenheid niet tot de kaderstelling vooraf en achteraf. Verzoek als raad aan het college om structureel (tweejaarlijks) van informatie te worden voorzien over lopende participatietrajecten en hun opbrengsten;
 - e. Organiseer ten minste eenmaal per raadsperiode een conferentie waarin raad, college en maatschappelijke partners gezamenlijk reflecteren op de uitgangspunten en resultaten van participatie;
3. Verzoek het college om uitvoering te geven aan de volgende aanbevelingen:
 - a. Breng de projectgroep participatie en de groep van participatie-ambassadeurs opnieuw op sterkte en maak deelname aan trainingen zoals Factor C structureel onderdeel van de professionalisering van medewerkers;
 - b. Richt een standaard evaluatieprocedure in voor alle participatietrajecten en bundel en bespreek de resultaten daarvan (twee-)jaarlijks zowel in het college als in de raad;
 - c. Zorg dat voorafgaand aan ieder participatietraject helder wordt gecommuniceerd wat de speelruimte is: welke keuzes liggen al vast en welke rol hebben de deelnemers aan het participatieproces precies;
 - d. Leg in raadsvoorstellen en richting inwoners systematisch vast hoe participatie heeft plaatsgevonden en wat ermee is gedaan. Dit vereist ook een administratief proces over de terugkoppeling aan deelnemers;

- e. Betrek de dorps- en adviesraden actiever en structureler bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en ondersteun ze daarbij;
- f. Ontwikkel nieuwe vormen van jongerenparticipatie en zorg voor meer aandacht voor groepen die nu moeilijk worden bereikt.

Samenvatting

De Rekenkamer heeft in 2024 besloten een onderzoek naar inwonersparticipatie uit te voeren voor zowel Laarbeek als Gemert-Bakel. Na overleg met een klankbordgroep uit de raad zijn de vraagstelling, scope en afbakening van het onderzoek vastgesteld. Het onderzoeksbureau PBLQ heeft het onderzoek uitgevoerd. Naast documentenonderzoek is er gesproken met een groot aantal personen die betrokken zijn bij participatieprocessen, zoals bestuursleden van dorpsraden, deelnemers aan participatieprocessen en raadsleden. Het onderzoek laat zien dat er (te) weinig structurele aandacht is voor de (door)ontwikkeling van het participatiebeleid. Het onderzoeksrapport met conclusies en aanbevelingen is voorgelegd aan het college voor een bestuurlijke reactie. Deze reactie is opgenomen in het onderzoeksrapport. Aan de raad wordt gevraagd een standpunt in te nemen over de conclusies en aanbevelingen in het onderzoeksrapport.

Aanleiding

Inwonersparticipatie speelt in toenemende mate een rol in het dagelijks werk in de gemeente. Naast het Participatiebeleid Omgevingswet uit 2021 is er de verplichting om uiterlijk op 1 januari 2027 over een participatieverordening te beschikken. De Rekenkamer achtte dit een goed moment om een onderzoek naar inwonersparticipatie uit te voeren.

Beoogd effect en/of resultaat

Het bevorderen van participatiebeleid dat breed in de organisatie wordt gedragen, door structurele aandacht voor de (door)ontwikkeling van het participatiebeleid en het stimuleren van een cultuur waarin de medewerkers het belang van het betrekken van inwoners bij het gemeentelijk beleid onderschrijven en stimuleren.

Argumenten

Inwonersparticipatie verdient een gemeentebrede aanpak, die geborgd is in processen en afspraken. Tot nu toe wordt de gemeenteraad van Laarbeek in de praktijk beperkt geïnformeerd over participatie. Daarmee neemt de raad geen rol van betekenis aan terwijl het in veel gevallen de raad is die bepaalt hoe de participatie moet verlopen.

Kanttekeningen o.a. financiële, juridische, communicatieve en veiligheidsaspecten

Evaluatie, terugkoppeling en doorontwikkeling bij inwonersparticipatie verdienen een goede borging maar tegelijkertijd moet participatie zich niet te veel laten vangen in checklists en regels.

Vervolgstappen

Na het besluit van de raad worden de vervolgstappen in gang gezet.

Bijlagen (meegezonden stuk(ken), ter inzage gelegde stukken)

1. Rapport Inwonersparticipatie in Laarbeek
2. Raadsbesluit

Zaaknummer: 18243-2026
Documentnummer: 18243-2026:272785

De griffier,

M.L.M. van Heijnsbergen